СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕННИК,

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 166. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 18. липня, 1929.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

VOL. XXXVII. No. 166. Jersey City, N. J., Thursday, July 18, 1929. THREE CENTS.

УРЯД ПРИЗНАЄ, ЩО ПРОГИБІЦІЇ НЕ МОЖНА ВИКОНАТИ

ХІБА ЩО СТЕЙТОВІ УРЯДИ СТАНУТЬ ПОМАГАТИ ФЕДЕРАЛЬНОМУ.

НЮ ЛОНДОН, 17. липня. — На відбуваючуся сього року в сьому місті річну конференцію стейтових губернаторів виєлав Джордж Викершем, голова недавно встановленої Гувером Комісії для Виконування Законів, листа, в якому признає, що прогибіції федеральний уряд не зможе виконати, якщо стейтові уряди йому в сьому не поможуть.

У листі говорить Викершем, що федеральний уряд поносить досі ввесь тягар прогибіційного закона. Він не дає собі з ним ради, бо стейтові уряди йому не помагають. А стейтові уряди повинніби взяти на себе виконуванне прогибіційного закона з „боку подробичного", тоді як федеральний уряд мавби займатися самим „ґуртовим боком" прогибіції.

Лист відчитав нюйорський губернатор Рузвелт. Річардс, губернатор Південної Каролайни, сейчас порадив поставити пропозицію на порядок дня, але йому поясняли другі губернатори, що на конференції губернаторів береться під обради та виноситься постанови тільки в таких справах, на які годяться обі великі партії, з котрих походять губернатори. Супроти сього губернатори ледво чи будуть забирати в сій справі більше слово.

Представники ріжних газет питали відтак ріжних губернаторів про їх погляди на пропозицію Викершема. Показалося, що богато губернаторів вважає се домаганне за неможливе до принятя.

БУТЛЕГЕРСТВО НЕ СТЯГАЄ НА ЛЮДИНУ ЗАКИДУ МОРАЛЬНОЇ НИЗЬКОСТИ.

СУД У ПЕРШЕ ВИРІШУЄ ПИТАННЄ.

НЮ ЙОРК, 17. липня. — Федеральний суд у сьому місті мав перший раз розглянути питанне, чи пачкованне горівки стягає на людину закид моральної низькости, яка відбирає йому право приїзду до Злучених Держав .

Справа, в якій треба було порушувати се питанне, була така:

Італієць Барнард Іоріо приїхав упершe до Америки в 1902. році. Він виїхав назад до Італії в 1926. році, відбувши в межинасі кару вязниці за бутлегерство. Він вернувся в Злучені Держави в 1927. році. Подаючи американському консулятови дані про себе, він мав між иншим відповісти на питанне, чи не сидів він коли в тюрмі. Він заявив, що не сидів. По приїзді в Злучені Держави викрито, що він збрехав. Федеральний уряд хотів його деюортувати на тій основі, що він сказав неправду в квестіонарі. Коли Іоріо віддав справу судови, сей рішив, що за неправдиві зізнання належиться депортувати тільки тоді, коли-б іміґранта не були пустили, якби він був сказав правду. Отже тепер зайшло питанне, чи можнаби пустити в Америку іміґранта, який тут уже був і відсидів кару вязниці за пачкованне горівки.

Суд відповів на се питанне так: Депортувати можна за злочини, які на засудженого стягають закид моральної огиди. Бутлегерства американське громадянство за такий злочин не вважає. В найгіршому для іміґранта разі погляди на бутлегерство дуже неясні. Через те й іміґранта не можна за те деюртувати.

ЕПІСКОП УЖЕ БАЧИТЬ ПОТРЕБУ ОБОРОНЯТИ ПРОГИБІЦІЮ.

ВІН НЕ ВІРИТЬ, ЩОБИ ПРОГИБІЦІЯ ВИКЛИКАЛА ЗЛОЧИНИ

ОВШЕН ГРОВ, Ню Джерзі, 17. липня. — На зборах Жіночої Християнської Юніі Тверезости стейтів Ню Йорк, Ню Джерзі й Пенсильвені виступав головним бесідником у справі прогибіції методичний епіскопальний епіскоп Ернест Річардсон. Уважав він за відповідне боронити прогибіцію перед закидом, що вона викликає злочини.

Нападав теж епіскоп на американські газети. Говорив він, що вільки 8 процент американської преси придержується відповідного становища в справі прогибіції, а всі инші займають невідповідне становище: одні трактують її як неважну справу, а инші займають „зовсім огидне становище".

ОПІЗНЕННЯ ЖНИВ.

ВАШИНҐТОН, 17. липня. — Федеральне бюро рільничої економії подає, що сьогорічні жнива в Злучених Державах опізнилися на десять днів.

Причиною сього опізнення є небувала сьогорічна погода. Спізнена весна не дала на час покінчити веснування. Уряд однак не сподівається злих жнив.

19-ЛІТНИЙ ПАРУБОК ДІСТАВ 30 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, 16. липня. — Перед місцевим стейтовим судом ставав обжалований за грабунок 19-літній Вилєм Томлинсон. Обжалований признався, що він доконав напалу з оружем у руці та забрав нападеному сто долярів. Судця на таке признанне засудив його на вязницю від 30 до 60 літ.

Його зловлено на грабунках уже й передтим і він не хотів поправитися. Тепер він ставав на суд за те, що вкрав авто й у сьому разом з двома товаришами доконав напалу. Його товариші втекли.

ЕВРОПЕЙСЬКІ РЕДАКТОРИ ДИВУЮТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКІЙ ЕНЕРҐІЇ.

НЮ ЙОРК, 17. липня. — Сюди приїхала з Шикаго партія европейських редакторів, яка два місяці обїздила Злучені Держави з рамени Карнеґієвської Фундації для Міжнародного Міра. Коли американські газетярі питалися европейських, що їх найбільше вражає в Америці, европейські газетярі заявили, що американська енерґія в праці.

Один латвійський редактор хвалив собі боротьбу проти алькоголю й розводу.

РЕВОЛЮЦІЯ В РЕҐАТІ.

У Фегештах, повіт Яломіца (Румунія), прийшло між ділічем, державним прокурятором Стефанеску й начальником громади до спору, в бігу якого вдарив Стефанеску начальника в лице. Селяне кинулися на прокурятора і колиб не жандарми, булиб його на місці вабили.

ҐАРМАТИ ПРОТИ РЕЛІҐІЇ.

В селі Тумби тульської губернії мали переробити церкву на магазин. Селяне рішуче тому спротивились і коли не хотіли опустити церкви, притягнули большевики ґармати і загрозили, що збомбардують ціле село, як вони будуть опиратися. Супроти цього селяне вийшли з храму, а 14 зпоміж них сейчас розстріляно. От культура!

НЕ ВДАЛОСЯ.

Недавно тому в Піярщині, пов. Золочів, вибух огонь на подвірю Доська Горошка і жертвою його впала ціла хата. Полиції видалося підозрілим, що Горошко в часі пожару виніс усі річи з хати і то до найменшої дрібниці, почала доходити і показалося, що Горошко сам підпалив хату, щоби дістати асекурацію. Та — надія розвіялась, а ще добре буде, як Горошко не буде сидіти в Івановій хаті.

РОЗПРАВА ЗА НАМАҐАНЄ ОТРОЄННЯ ЖІНКИ.

Перед судом присяглих у Львові станув знову Ол. Коверко, бувший народній учитель, обвинувачений за намаґання втроїти свою жінку. Коверко заперечив свою вину. Трибунал засудив Коверка на рік вязниці із зарахуванням 10 місяців слідчого арешту.

ДРОГОБИЦЬКИЙ КОВАЛЬ ПОБІДИВ „КОРОЛЯ ЗАЛІЗА" БРАЙТБАРТА.

В Дрогобичі, в цирку Станецьких, попису ється „король заліза" Брайтбарт так, що зґинає товсті залізні штаби. До цирку зголосився дрогобицький коваль Журавецький та сказав, що буде зґинати двічі грубшу штабу ніж Брайтбарт. Управа не впустила Журавецького до цирку, тому він на площі перед цирком вигнув руками ориамент із штаби два рази грубшої в присутности Брайтбарта та публики. Присутня біля цирку публика одушевлено проголосила Журавецького побідником Брайтбарта.

ЖЕРТВА НАІВНОСТИ.

До Марії Мойси в Перемишлянах, якої чоловік є в Америці, прийшов незнакомий та сказав їй, що її чоловік вернув кілька днів тому з Америки, але попався у львівську тюрму, бо разом із його братом обікрав банк і тепер його відішлють шупасом назад до Америки. Брата свого він уже вирвав із вязниці, підплативши урядовця, а готов помогти й Мойсиві, коли поїде з ним до Львова. Жінка згодилася. У Львові обманець перед якоюсь камяницею казав собі дати чотири доляри „на остемпльовання подання" і пішов нібито до комісаря. За хвилю вернув і сказав дати собі ще 50 долярів, щоби ніг ними підплатити комісаря. Жінка дала 50 долярів і стільки бачила „добродія" й свої 50 долярів.

ІТАЛІЙСЬКІ ҐИМНИ МОЖНА ҐРАТИ 8 РАЗІВ У РІК.

Урядовий італійський розпорядок зарядкує, що італійський королівський ґимн і фашистівський ґимн Джовінецца можна виконувати лише в наголи великих національних свят, 8 разів у рік. Розпорядок цей видано тому, що всякі оркестри в Італії вже занадто часто ґрали ті ґимни.

НЕБЕЗПЕЧНА ЖІНКА.

Між Люшовичами й Хшановом двох нарубків, Куманек і Главач, напали на віз купця Тона, на котрім їхала Агнешка Мацецька. Один з напасників так вдарив Кона, що цей зімлів. Та хоробра невіста, не довго думаючи, так ґримнула в голову напасника якимсь старим залізом і виявляла недвозначний намір дальшої зачіпної оборони, що оба напасники найшлися в криміналі.

ПІШОВ У ҐРІБ ЗА ЧУЖІ ІНТЕРЕСИ.

Громадського начальника з Сергіїв (Буковина) Юрія Полєка найшли в неділю застріленого. Полєк був великим приклонником ліберальної партії й тому мав багато ворогів. Тим більше, що був дуже запопастистий. Він був 29 разів караний, з того раз за вбивство. Виновника вбивства не найшли.

ВІДКРИТТЯ ҐОТЕЛЮ НА МОҐИЛІ Т. ШЕВЧЕНКА.

Дня 10. червня на могилі Тараса Шевченка відбулося урочисте відкриття ґотелю, призначеного для культурно - освітніх потреб і обслуговання екскурсій. На час відкриття зібралося чимало селян з околичних сіл. З Київа пароплавом прибули члени Шевченківського комітету, голова Укрнауки Озерський, представники наукових і літературних організацій й делеґати від робітників. Крім того прибув голова львівського Наукового Товариства ім. Шевченка, акад. Студинський, що перебуває тепер у Київі. Ґотель гарно устаткований, має свою електростацію. Тут намічено розвинути широку культосвітню роботу; вже влаштовано лекційну салю, бібліотеку, устатковано радіо й розпочали влаштовувати музей. На збірах з приводу відкриття ґотелю, на яких виступили голова Укрнауки Озерський, представник київського окрпарткому Бирзан, представник Шевченківського ОВК Луцик, акад. Студинський, „артільний батько" Левитський і инші, промовці підкреслювали вагу нового культурного закладу. Новий культурний осередок має всі підстави, щоб широко розгорнути культосвітні роботи. Останнього часу сюди приїжджають екскурсії з ріжних, навіть далеких міст СРСР. Пересічно за день перебуває їть до 2,000 чол.

Після врочистого відкриття ґотелю також відбулося відкриті збори київської філії Шевченківського комітету. Селяне, що виступали на зборах, настоювали на тому, щоб для бідняків були безплатні місця в ґотелю підчас одвідування могили. Таксамо не треба брати плати за місця для сільських шкільних екскурсій. Крім того селяне рішуче вимагали заборонити продаж алькоґольних напоїв на терені Шевченківського заповідника.

МИЛА ЖІНОЧКА.

Недавно в Біелі, в Італії, помер 35-літний моряк. Коли до вмираючого спроваджено родичів, розказав він їм, що жінка його держала 16 літ, т. є. від 1913 року, замкненим у темній комірці і нікого до нього не допускала. О що ходило тій жінці — не знати, бо вона кудись утікла.

ТАК ДБАЮТЬ ЗА ЗДОРОВЛЯ.

Бразилійський уряд дуже дбає про здоровля своїх громадян. Оноді пр. найцли в одного купця 10 тисяч літрів фальшованого вина і примусили властителя його вилляти все до каналу. У другого купця найшли смалець, в якім була домішана мука, і він мусів кілька вагонів також кинути в ріку.

БІЙКА СОЦІЯЛІСТІВ.

У Варшаві дійшло до бійки між ППС і Революційною фракцією. Підчас стріляннини двох важко ранено.

ЦЕРКВУ ОБІКРАЛИ.

До церкви в Свиткові велчкій, пов. Ясло, вломались опівдні якісь бандити і забрали 4 позолочувані чаші, 15 мосяжних ліхтарів, 13 образів, 3 позолочувані звізди — усього на 1,900 зол. Злодії влізли до церкви підкопом, а вилізли вікном, але полиція вже є на їх слідах.

ЩЕ ОДНА ТРАҐЕДІЯ.

Ілько Мацьків з Мразниці під Борисловом здавна сварився зі своєю жінкою Катериною і що дня життя їх ставало неможливіщим. Дійшло до того, що оноді в часі сварні Ілько витягнув ніж і пхнув жінці в карк, від чого та відразу впала трупом. Опамятавшись, побіг Мацьків до сайні і стрілив собі в лоб.

СВИНЯ ВИКРИЛА ЗЛОДІЯ.

В селі Баджіо коло Міляно в Італії займався один господар ґодівлею бекрів. Як звичайно кождий ґодівник — так і він мав свою пестійку-свинку і побивався за нею, якби вона не знати що була. Нараз одного дня свинка заслабла. Господар покликав ветеринаря, той нанупав щось в її жолудку, зробив операцію і витягнув з цього срібну ложку і срібні вилки. Господар той був бідний, срібла у себе не мав — отже і дивно було йому, звідки взялося то начиння в його свинці. Кілька днів пізніше зустрічає свого дальшого сусіду, коршмара, від якого раз у тижні забирав лушпини з бараболь і той жалується йому, що у нього від якогось часу пропідає срібло. Господар запросив реставратора до себе і той пізнав своє срібне начиння. Ба, але як воно в свині найшлося? Та тепер вже по питці: Реставратор той давав лушпини з бараболь господареви. Той посилав двічі в тиждень наймитів до реставрації з мішком, вони забирали лушпини і при тій нагоді крали срібло, та ховали в мішок. Останнім разом мабуть також вони так зробили, але забули його витягнути і вкинули свині до корита, а свиня вже. Наймитів тих арештували, а свиню вирізали ще більшої вартости в очах господаря від того факту.

КИТАЙ ВІДПОВІДАЄ НА УЛЬТИМАТ РАДЯНСЬКОГО УРЯДУ

ВИПРАВДУЄ ЗАХОПЛЕННЯ ЗАЛІЗНИЦІ. ОБВИНУВАЧУЄ СССР У КОМУНІСТИЧНІЙ ПРОПАҐАНДІ. ВИСТАВЛЯЄ ЗІ СВОГО БОКУ ВИМОҐИ. КИТАЮ НЕМА ЧОГО БОЯТИСЯ.

НАНКІН (Китай), 17. липня. — Точно по уплині трохденного терміну китайське правительство переслало свою відповідь на ультимат большевиків. У своїй відповіди Китай виправдує захоплення Східньо-Китайської залізниці тим, що большевики не додержали умови з 1924 року про спільне керування залізницею та роспочали комуністичну аґітацію проти теперішнього китайського уряду та китайського державного й соціяльного устрою.

Зі свого боку Китай ставить домаганя, щоби негайно були звільнені всі китайські громадяне, котрі знаходяться в большевицьких вязницях і друге — домагається забезпечення недоторканости Китайців, що проживають тепер у Радянській Росії. Притім у ноті повідомляється, що китайське правительство вислає спеціяльну делеґацію до Росії для ведення дальших переговорів.

На спеціяльному мітінґу лідерів партії націоналістів президент республики, Кай Шек, заявив, що захоплення Китаєм залізниці викликало обурення серед усіх капіталістичних держав, які бояться за свої концесії в Китаї, але Китаю нема чого боятися так довго, як довго він буде виступати обединим.

„ШАПКАМИ ЗАКИДАЄМО".

В РОСІЇ ВІДБУВАЮТЬСЯ ЗВИЧАЙНІ ЩЕ З ЦАРСЬКИХ ЧАСІВ ПАТРІОТИЧНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ ВОРОҐІВ „АТЄЧЕСТВА".

МОСКВА (СССР), 17. липня. — Радянська преса гостро пише проти Китаю, загрожуючи йому „найрішучішими міра-ми". Робітництво на ріжних фабриках ухвалює резолюції проти Китаю та з обіщянками всіма силами оборонити права своєї „соціялістичної держави".

Перед китайським посольством відбулися демонстрації протесту проти китайського поступования в Манджурії. Демонстрації ці пройшли в порядку й учасники їх обмежилися лише ріжними сварливими викриками на адресу китайського амбасадора.

ДО ВІЙНИ НЕ ДІЙДЕ.

ЯПОНІЯ НЕ ВІРИТЬ У ВІЙНУ МІЖ КИТАЄМ ТА СССР, БО ОБИДВА ПРОТИВНИКИ МАЮТЬ БАҐАТО СЛАБИХ СТОРІН.

ТОКІО (Японія), 17. липня. — Японська преса нападає на китайське правительство за захоплення залізниці. Преса радить японському правительству в разі дійсної війни звернутися до Ліґи Націй, щоби вона вжила заходів до мирного полаґодження китайсько-російського конфлікту.

Не зважаючи на те, що Кай Шек наказав правителеви Манджурії привести до бойової ґотовости найліпшу сто-тисячну манджурську армію, японська преса не вірить, що Китай зважиться роспочати війну з Росією, бо він не має у себе відповідного командного складу, здібного до ведення модерної війни. Таксамо й Радянська Росія, не зважаючи на всі свої загрози, не зможе війною розвязувати свій конфлікт з Китаєм, бо їзза тяжкого економічного стану вона також не може провадити війни.

БЮТЬ ВІКНА.

В БЕРЛІНІ БОЛЬШЕВИКИ ПІДДЕРЖУЮТЬ СВОЇХ МОСКОВСЬКИХ ТОВАРИШІВ ТИМ, ЩО БЮТЬ ВІКНА В КИТАЙСЬКОМУ КОНСУЛЯТІ.

— БЕРЛІН (Німеччина), 17. липня. — Ґазета „Роте Фане" повідомляє, що в Берліні відбувалася демонстрація німецьких комуністів. Демонстранти ірядили похід до китайського консуляту з криками „Ґеть китайських мордерців", „Хай же Радянська Росія" і т. п.

Демонстранти в скількости 30 учасників наблизилися до китайського консуляту й камінням вибили кілька шиб. Тепер полиція охороняє китайський консулят та амбасаду.

ДЮІ НЕ ПОДОБАВСЯ.

ВІН НАГЛО ПЕРЕРВАВ СВОЮ ПОЇЗДКУ ПО РАДЯНЩИНІ. БОЛЬШЕВИКИ З НЬОГО НЕ ЗАДОВОЛЕНІ.

ВАРШАВА (Польща), 17. липня. — Несподівано вернувся до Варшави американський фінансовий диктатор Дюї, що був виїхав на Радянщину для ознайомлення з її економічним становищем. Він думав там пробути до середини серпня, але несподівано перервав свою поїздку на місяць раніше.

За причину подають непорозуміння його з большевиками. Підчас його побачення з большевицькими вищими урядниками вони все намагалися говорити про взаємовідносини між Америкою та Росією, але Дюї говорив лише про Росію та Польщу. Крім того він хотів відвідати фабрики по власному вибору, але большевики цього йому не дозволили, а хотіли, щоби він відвідав лише ті фабрики й промислові райони, куди вони його повезуть. Тепер большевики не задоволені з Дюї, після того, як вони його радо витали ніби „представника президента Гувера".

КАРОЛЬ ВИПРАВДУЄТЬСЯ.

ПАРИЖ (Франція), 17. липня. — Бувший наслідник румунського престола, Кароль, якого ім'я звязане з останньою спробою державного перевороту в Румунії, оголосив у ґазеті „Матен" заяву, що він нічого не мав спільного з останньою змовою ліберарів проти уряду Маню.

„SVOBODA" (LIBERTY)
POUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 85 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сити і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адрес: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МОСКОВСЬКЕ ПОБРЕНЬКУВАННЄ ШАБЛЕЮ

В Москві небувалі сцени. Замість розходитися по роботі довів, робітники йдуть на збори та слухають промовців про пекучу для них справу — прогнання Москалів — залізничих канцелярійників з північної манджурської залізниці. Бесідники говорять острі промови, вимахують кулаками в напрямі Манджурії, про котру вони не знають навіть, де вона лежить. Радять показати Китайцям, де раки зимують. Ухвалюють резолюції, що Москва Китай шапками закидає. По таких резолюціях ідуть демонстрації містом, Несуть прапори, несуть написи грізні: Долой Китайців, сукіних синів!

Небувалі се сцени, бо досі Москва звичайно плакала, що на неї нещасну збираються нападати капіталісти. Тепер вона сама, як яка Польща, стала вимахувати кулаком та подзвенькувати своєю заржавілою шабелькою.

Яка ціль сеї нової політики? Який наслідок буде мати нова затія для Москви? Як звичайно в війну, урядови вдається зєднати коло себе не тільки ряних комуністів, але й некомуністів. На політику напасти проти Китаю підуть усі Москалі, в яких тліє московський імперіялізм, без огляду, чи вони „червоні", чи „зелені", чи „білі". Підчас военної заверухи урядови легко справлятися зі своїми ворогами як помічниками зовнішнього ворога. Підчас війни можна відвернути увагу від внутрішнього розкладу на заграницю.

Отсего й бажає тепер московський уряд. Йому треба вільної руки для розправи з ріжними внутрішними ворогами, як „троцькістами". Московських імперіялістів сверблять руки до нової розправи з українськими націоналістами, безоружними, але зростаючими чисельно в симпатіях населення. Політика уряду стоїть перед тяжким крахом, і вийна далаби можність відвернути всю увагу на ворога за границями. На нього можна легко скласти вину за розруху промислу.

Москва могла в сей спосіб поступати й давніше. Польща й Румунія давали ій нераз нагоду повести подібну політику. Але Москва проти Польщі й Румунії не важилася махати кулаком. Ій легко могли відмахнути. Навіть проти Китаю вона не важилася махати, коли кілька літ тому один китайський генерал захопив московські лодки на Далекому Сході. Тоді за Китаєм стояв Япан. Нині Япан у такому самому положенню, що Москва. Оба вони грабіжники китайського добра, і на случай війни Москва розраховує на симпатії Япану. Тому Москва махає кулаком під очи Китайцям.

Большевицькі агенти вдають, що се признака сили, що Москва вимахує кулаком. На ділі, вимахуване кулаком і навіть війна тільки докази слабости Москви, слабости внутрішної й зовнішної.

ДОПОМОГА „РІДНІЙ ШКОЛІ" В МАЙБУТНЬОМУ

Організуючи для „Рідної Школи" грошеву допомогу серед української імміграції, я старався з чисто тактичних причин стояти у звязку з усіми тутешніми угрупованнями, якого роду й мети вони не були би, а не вязатися тісно з ніякою з тих груп. Поступав я так тому, щоби противний ґрунт не дати аргументу (на тутешні відносини можливого), що я утоваженню „Рідну Школу" з даною групою чи організацією. Колиб це було в неукраїнській суспільности, то така тактика не була би конечною. Н. пр. Поляки мають своє Товариство Школи Людовей, яке має у своїому народі ту саму мету, що „Рідна Школа" в Українців під Польщею. Але, коли там приходить збіркова кампанія (н. пр. з нагоди „3-го мая"), то поклик того товариства підписує Пілсудскі, підписує кардинал, біскупи, вшехполяки, соціялісти і всякі головачі без огляду на те, якого політичного світогляду люде засідають випадково в управі. Та на це треба більш зрілого громадянства, яке вміє розрізнити, що має на оці націю частинно (н. пр. партійно), а що має всенародне значіння. Справа виховання, це безумовно справа всенародня так, як у державних націй, це справа державна. Певно, що й ми ще колись це зрозуміємо.

У моїй близько 10-місячній діяльности на американському ґрунті я утвердився в погляді, що організована постійна допомога, якої вимагає справа виховання, не може походити від випадкових обставин. Вона може бути доцільно ведена тільки в рамах організації, яка здає собі справу з величі виховного питання і яка хотіла би виявити свое розуміння у волю, ба — в діло.

До часу мойого приїзду о-диноке „Обєднання" вело на американській землі кампанію за допомогою „Рідній Школі" бодай у так звані ударні дні (з нагоди Різдва й Великодня), а врешті року містило звідомлення з прінагідних датків та що місяця загальний вислід жертвенности. І навіть з такого ставлення справи був поважний вислід. Датки пересилані через „Обєднання" кожного року далеко перевищували всі инші з Америки. Це саме „Обєднання" в часі мойого побуту ну випускало з рук справи допомоги „Рідній Школі" містячи статті й поклики в „Свободі" та звідомлення з моєї акції. Правда, що цього року займалися тою справою також й инші організації, як „Провидіння" через свій орган „Америку", „Січ" у Шикаго через свій орган „Січ", „Українська Народня Поміч" через орган „Народне Слово" та українська православна церква через орган „Дніпро". Инші — особливо згодом — не пускали справи, але не піддержували її з центра. Тимсамим члену даної організації не могли набрати розгону, боячись чи-не-не буде проти думки їхньої організації.

Важко воно сказати, як буде на будуче. Обмежуся до того, що скажу, як — на мою думку — було, би добре.

Було би добре, якби для тої справи була окрема організація. Але знов-же вказане тепер би один новотвір, у якому ледви чи зійшлись би представники, всіх напрямків тутешньої політики. Скромний апарат, яким такий новотвір міг би розпоряджати, не вистав би на великий простір Америки. Тому треба би мати власний орган, або... приострити, що котрогось з істнуючих. Значить: оставало би по давньому.

З тих причин дозволю собі подати всім прихильникам „Рідної Школи" раду: піддержати ту установу в організованій формі. Це менший кошт гуртової висилки грошей, а при цьому є контроля на тепер і на колись. Цього року робила це „Рідна Школа" через мою особу. Я вірю, що „Обєднання" й инші організації не відкажуться на будуче ставити допомогу „Рідній Школі" як одно з найважніших своїх завдань, зміх усіх допомог уважати її за най першу, за підставну. Я не сумніваюся, що по тих усіх дискусіях, які цього року словом і письмом розведено по цілій Америці, візьмуть і инші організації справу „Рідної Школи" за свою і поведуть у своїх рядах організацію для неї і для нації. Бо кожна партійна група — має також всенародні ідеали, до здійснення яких іде з тактичних (а може й зі засадничих) причин — окремо. Як видержали всі національні угруповання один рік, не поборюючи справи, так повинно бути й надалі з тою ріжницею, що пасивність повинна переродитися в прихильну активність.

Очевидно, поки нема одної, централі для таких справ, доти „Рідна Школа" буде мусіти звертати свої наділ в першу чергу до давних, випробуваних другів, не легковажучи инших. Це ясне. Було б тільки жалко, якби хто невластивою розумів таку конечність. До Київа можна зайти ріжними дорогами. Коли не можливо одною, то йдім ріжними, але йдім!

Лев Ясінчук,
делегат „Рідної Школи".

ПОЛЬЩА ЗБОРОНЯЄ ПАМЯТЬ ПОЛЯГЛИХ БОРЦІВ

(Допись зі старого краю).

Вже від 8 літ святкує українське населення, коничинеччини свято в честь полеглих борців за волю України на високій могилі в селі Товстеньким. Могила висипана на місці, де відпочивала частина українського війська перед своїм переходом за Збруч на схід дня 16 липня 1919 року.

Що року це свято виглядало так, що зі всіх сіл повіта сходилися громадяне з процесіями церковними і зїздилися фірами в національних строях і з кокардами на грудях, а товариства, як читальні, кооперативи Луги і Соколи, приходили чвірками зі своїми відзнаками в походах процесійних. Всі процесії церковні збиралися біля церкви, а відтак по богослуженню всі процесії з сіл творили один похід, котрий від церкви прямував під могилу. На могилі всі зібрані священики відправляли панахиду при співі сільських хорів і музики. Після панахиди виголошував що року один зі священників пригнічну промову, присвячену памяти погибших борців. По відспіванню пісні „Боже Великий, Единий" — зібраний народ в походах процесійних розходився до своїх домів.

В цьому році це свято мало вже зовсім инший вигляд. Спричинив це теперішний старост в Копичинцях, п. Яновський, чоловік хитрий і завзятий ворог Українців. П. Яновський видав цього року в справі свята на могилі в Товстеньким розпорядок, неопертий на ніяких приписах правних, а похідний виключно з жажди досукнення Українського населенню. Сим розпорядком заборонив виголошувати промовідь на могилі, брати участь товариствам у поході процесійним, носити кокарди українські і т. д.

Цей наказ зложив п. Яновський під натиском і за порадою всевладного в повіті комманданта поліції Карпінського. Наказ ней доручено в дни свята місцевому парохови о. Луцішинському та виразно надмінено, щоби повідомити про зміст наказу священика, що мавби промовляти на могилі. Крім того заборонив п. Карпінський, вже здається на власну руку, на місци перед святом — нести в поході процесійним відзнаки з цвітів, приготовані по одинокими селами на могилу.

Згідно з повищим наказом старости Яновського вже рано 24 червня (другий день Зелених Свят) сконсигновано в селі відділ поліції в числі около 50 людий, а на краю села у дворській горальні розташовано ескадрону кавалерії і відділ піхоти з машиновими крісами. До години 12 в полудне зібралося на площі під могилою 7 тисяч людий з повіту копичинецького і сусідних повітів.

Від години 9 ранку розставлено по кількох поліцянтів по всіх дорогах, що ведуть до села, щоби пильнувати порядку. В дійсности завдання поліції було зовсім инше. Вони вривали від надходячих з процесіями церковними людий відзнаки українські, кокардки синьо-жовті, впадали з наженими багнетами в середину процесій церковних, вривали національні прапори з рук ідучих в процесії Луговиків і Соколів, котрих багнетами вимірали з походу, розганяли і били кольбами. Поліція затримувала, крім того фіри при візді до села, відбирала від дітий, що їхали на фірах, кокарди і прапорчики паперові і кидала їх на землю, як це сталося з громадянином Слободяном з Сокиринець і громадянами села Кривенського, Коцюбинець. Пробіжної і других сіл.

З походом процесійним з місточка Пробіжної вирушила місцева оркестра і грала по дорозі церковні пісні. Перед входом до села Товстеньского затримала процесію поліція і зі словами: "Nie wolno grać, tu nie wolno być muzyce, zaraz będziecie aresztowani" виперли багнетами членів оркестри з рядів процесійних, казали їм зложити всі інструменти на фіру, накрити, щоби їх ніхто не бачив, і відвели до села, де їх зложено і замкнено на ключ.

В поході церковнім села Коцюбинець йшло тамошне братство церковне, хоче несло свій прапор з синьо-жовтими лентами, з написом братства і з хрестом на верху прапора. Поліція затримала похід процесійний, вдерлася до середини, вирвала прапор та почала розганяти багнетами членів братства. Допєрва на енергічний виступ пароха о. Томашівського, що він один за процесію відповідає, поліція відступила.

Безпосередно перед походом з церкви на могилу вивіз з місцевого пароха о. Луцішинського постеруночий і заявив, що комісар поліції Карпінський казав ще раз повторити парохови про заборону товариствам участи в поході процесійнім, та заборону нести вінці з цвітів на могилу.

Около години 1.30 по закінченню богослужіння в церкві почав формуватися похід на могилу. Виступили селами процесії з вінками, а поміж процесіями уставилися денеде групками „Соколи" і „Лугівиків", вирівняні по шнурку з прапори синьо-жовті, кидати на землю, а самих хлопців арештувати і бити. Найбільше оказалися брутальними в них операціях старші, постеруночий Федина Филип, комендант постерунку з Сидорова, карапний вже за свою ревність, з походження Українець, і його підчинений постеруночий Абрагамович, котрий вже кілька разів побив наших людий в пяному стані, як це було у Васильківцях. Вони оба впали на групу людий з Коцюбинчик, що несла прапор чит. „Просвіти". Постеруночий Абрагамович ударив прикладом в плечі Василя Глушку с. Михайла з Коцюбинчик, котрий ніс прапор, повалив того на землю, а відтак оба з Фединою вирвали прапор з рук лежачого на земли хлопця і забрали з собою, побивши ще кількох инших, що виступили проти того нечуваного насильства.

Те саме робили другі групки по постерунково, що впали в середину релігійного походу. Поліція арештувала кількох молодих людий „Соколів", між иншими, Терлюка з Коцюбинець і забрала прапори. Хвидево настало замішання, однак скоро обидвений в своїх почуваннях народ упорядкував похід, котрий пустився з повагою дальше в сторону могили.

Цій послідній сцені приглядалися спокійно стоячі в передсздалека біля могили представники влади і делегованій старостом комісар Завйонц, комісар поліції Карпінські і капітан Томашевські, не реагуючи на вчинки поліції ані одним словом.

Присутний на святі посол Копичинеччини Заваликут з місця почав протестувати проти безправства поліції, проти биття невинних громадян, вириванна прапорів та запитав розоюшених поліцаїв, чи так вони мають урядувати. На це вони відповіли: "Panie pośle, my jesteśmy w służbie, my wykonujemy rozkaz".

Похід опинився вкінці під могилою. Многотисячна маса розложилася кругом могили і на колінах співала та молилася. На верху могили 2 десятки священиків відправляли панахиду, поніжше на могилі, співав хор з Гусятина. По скінченню панахиди відспівав хор „Боже великий, единий", а народ навколишніх в піднесенім настрою повторював.

Забрав слово о. Раченко, парох Гусятина, та говорив на тему чисто релігійну. Коли згадав по 15-ти може хвилях про погибших борців, дався нараз з боку зпід могили чути голос: Księże Raozenko, w imieniu prawa wzywam ksiendza zaprzestać natychmiast wygłaszania mowy politycznej. Wszelkie przemówienia są dzisiaj zakazane, wzywam księdza natychmiast zaprzestać".

Це був голос комісара поліції, що протиснувся через збиті лави народу і станув при огорожі могили. Коли промовець замовк, присутний на могилі посол Заваликут запротестував проти тої нечуваної у культурнім світі поведінки представника влади. Тоді комісар Карпінські відчитав виняту з кишені на письмі заборону старости Яновського на виголошення проповіди на могилі. Як посол Заваликут звернув у вагу, що це безправний заказ, неопертий на ніяких приписах правних, що це нарушення прав конституційних, зневажа релігії, та, що він зробить у житок з самовлі старости Яновського, — комісар Карпінські відповів: "Mnie to nic nie obchodzi, ja muszę wykonać rozkaz prawowitej władzy swej, którą jest starostwo, jestem organem wykonawczym, wzywam wszystkich w tej chwili do rozejścia się, bo zaraz użyję siły".

В тій хвили уставився відділ поліції з викиненими наперед себе крісами до атаки, а комісар Карпінські післав повідомлення до поготівля кавалерії. Хвиля була грізна. Грозив пролив крови. Поліція на поготівлю. маси селян по кількох відірваних голосах в німім спокою. Видно було обурення, викликане поставою поліції.

На зазив посла Заваликута і о. Малиновського, пароха з Чабарівки, до спокою і затримання повіяги у великій хвилі, маси народу в мовчанці почали розсуватися та з процесіями, і окремими групами розходитися з площі домів.

Так виглядало у нас свято в честь полеглих героїв на могилі в Товстеньким.

(Кінець).

ВЖЕ МОЖЕТЕ ОДЕРЖАТИ НОВИЙ КАТАЛЬОГ КНИЖОК КНИГАРНІ СВОБОДОЛЮБНОГО ЧИТАЧА ЗМІСТУ. ВИСИЛАЄТЬСЯ ЙОГО ЗА ПАРОДАМ-НИМ ЗАВІТНОЮ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ.
SVOBODA,
P. O. Box 346
JERSEY CITY, N. J.

В. Кедровський.

1919 РІК

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1919 р.

(21)

„Ще до заняття Київа Директорія почала турбуватися про повернення землі народові та про повернення всіх релігійних контрибуцій та реквізицій, наложених на селянство карними загонами. Про це було видано спеціальний наказ (21 листопада 1918 року) з дорученням волостним управам списати все майно по економіях та по охорону його. Всі збитки, заподіяні селянам, також мали списати Народні Волостні Управи. Одночасно з цим з дорученням Директорії Земельне Міністерство виробило закон про землю, 8 січня 1918 року було затверджено Директорією цей закон. По цьому законові поміщики та всі нетрудові землі зосвіма їх багатствами без викупу стають добром народу Української Народної Республики. Малоземельним трудовим хазяям, що мають не більше як 15 десятин, залишаються їх грунта в користуванні. А всім безземеньним і малоземельним нарізується по нормі, яка встановлюється земельними установами, але вона не має бути нижчою 5 або 6 десятин кращої землі для середнього трудового господарства..."

Тут я навів це, щоби дати до зрозуміння читача, на скільки большевики мають правду в своїх обвинуваченнях Директорії в контр-революційности та в буржуазности її законодавства.

* * *

Я на жадному звіданню Трудового Конгресу не був, бо ізза недуги вже 26. січня вихав з Київа, а до точо часу має старатися, як найбільше перебувати у себе в помешканню. Але про хід праці в Конгресі мене увесь час інформували товариші військові, а зокрема члени Конгресу від Херсонської губернії, котрі щодня збірались у мене в помешканню для обговорення своєї тактики та програми діяльности, а також для розрішення деяких спірних питань. Вони всі були одушевлені працею Конгресу, особливо їх радувало високо-патріотичне піднесення духа, яке панувало серед його членів. Зокрема велике значіння вони надавали обєднанню всіх українських земель в одне державне тіло, яке було проголошене 22 січня. Я особисто на святі проголошення був не довше години, бо був змушений їхати до головного штабу в цаглій справі. Отже не пережив разом з иншими повноти цавного захоплення тим, що віковічні мрії ліших українських мужів збувалися. Тоді творилася казка воскресення й обєднання нашого народу, але дійсність була страшна й жорстока.

* * *

Ще перед проголошенням зєднання українських земель в Київі відбувся похорон героїв Січових Стрільців, що полягли під Мотовилівкою. Як я не почував себе зле, всеж, кутаючи рота, щоб не застудитися, з тяжким сумом ішов разом з иншими за трумнами героїв, яких везли з залізничого дворця до Царського Саду. Там на високому київському березі Дніпра поховали в братній могилі тих перших героїв, що пішли в боротьбі з московсько - гетьманською владою, а між ними Ф. Чергинка та М. Загаєвича.

Ще більшу урочистість цьому похоронови надавала делегація від Західно-Українських земель, що приїхала проголосити в Київі злуку земель. Тут, ідучи за трумпами, я близче познакомився з Дмитром Вітовським та зі старим послом Тимотеєм Старухом. Вітовський тоді також був мені до пари, цкандибаючи на одну ногу, а я, хоч і з двома був, але ледви плентався за людьми, спираючись то на одного, то на другого зі своїх товаришів.

Повну глибокого змісту й стрілецької гідности промову виголосив на могилі Стрільців комендант Січового Корпусу Е. Коновалець. А старий посол до австрійського парляменту Т. Старух виголосив палку, патріотичну промову. Високий, огрядний, старий дідуган, що повернувся щойно тепер з московського заслання на Сибір, Т. Старух увесь горів ненавистю до Москви й здавалося, що його устами говорить вся Галицька Земля, говорить увесь український нарід, що віками знаходився „по той бік кордону", а коли той кордон впав на хвилину, то Москва пігнала свідомих Українців на загибіль в далекий Сибір. Старух був представником тих Українців зі західніх земель України, які на власній шкурі відчули „братство" московського народу, і для яких москвофільство було таким же огидним, як польонофільство.

Слухаючи палких слів Т. Старуха, мені здавалося, що голос його лунає з карпатських верховин і тепер доконався до серця України, доконався до її столиці Київа. Тут над стрілецькими трумнами, над братньою могилою, на високій кручі Дніпра, сталося справжнє обєднання усіх українських земель. Проголошення цього обєднання 22 січня було лише формальним актом, бо воно сталося з того часу, як український нарід пірвався до боротьби за свою державність. Святою кровю й неоцінним життям синів українського народу всіх земель, що билися за Київ і Львів, без ріжниці з якої землі вони походять, були зєднані українські землі в Єдину Соборну Україну. Там над кручею Дніпра, в Київі, поховане серце й душа тієї соборности, що віками буде живити дух єдиного й великого українського народу.

Слова иншних промовців не робили на мене такого великого вражіння, як промова Старуха. Вона була палка, щира й проста. Його устами говорив сам український нарід західних земель України, говорив звичайний селянин та робітник, — ця криця, на якій збудується українська державність.

* * *

На Стрілецькім похороні я знову застудився й не міг якийсь час виходити зі свого помешкання. Спеціяльна лікарська комісія оглянула мене й постановила, що я, не ідучи часу, мушу вийхати десь на південь, щоби поправити своє здоровля, бо инакше мені загрожують сухоти. В легенях ще увесь час чулися хрипотіння й вони були зовсім слабі. Я не вважав себе вправді кидати національно-визвольну працю в такий тяжкий час нашої боротьби й категорично відмовився залишати лави активних працьовників. На побаченню з С. Петлюрою, він радив мені вихати на час куднебудь на південь, або за кордон, щоби відпочити й привернути собі здоровля. Побачивши, що я категорично відмовляюся, покинути працю й взятися за лікування себе, він запропонував мені инший вихід, а саме, вихати в складі нашого посольства до Туреччини військовим представником. Головне завдання, що я мав виконати, було: добитися до головної команди антантських військ, що містилися в Сальоніках. Тій команді підлягало французьке командування, що було в Одесі.

(Дальше буде).

ПРОТОКОЛ

XVII. Головної Конвенції Українського Народного Союза, що відбувалася на днях від 13. до 18. мая 1929. включно, в місті Ньюарк, Н. Дж.

(21)

Справоздание шефа редакції О. Ревюка:

Як примір власне клерикальної ворожнечі до демократичної думки нашої організації та її органу можна навести промовідь, яку виголосив о. Чаплинський, парох католицької парохії в Ньюарку, підчас богослужения з нагоди отвореня конвенції У. Н. Союза. Усі проповіди до делегатів, що прийшли до церкви помолитися, о. Чаплинський говорив про справи У. Н. Союза, заки ще конвенція обралася. Він взявся говорити про те, який має бути напрям газети, хоч він не є делегатом на конвенцію У. Н. Союза. В американських установах є подібний звичай, що організація запрошує якогось священика помолитися, але священик ніколи не дозволяє собі критикувати інституції, а або піддавати ій якісь проекти. Колиб так священик дозволив собі на таке приморм на конвенції партій або при отворенню конгресу, то йому заразь сказалибо, що він мішається в не своє діло, що в Америці править народ, та що справою мають занятися делегати, а не священики, проводячі молитвою. Та в нас люди сього ще не розуміють і тому священик дозволяють собі говорити о амвони про справи, належні до народа чи до його вибранців. Видно, деякі наші священики не вироділи ще старого політичного консерватизму, зі старих пустиць, що священикови більше вільно, як вичайному чоловікови. Власне в сьому є признаки клерикалізму, що життєк старого розуміння, що народом мають правити не народні вибранці, а священики.

Нюарський парох дозволив собі говорити про справи У. Н. Союза з амвони, себто в церкви, де йому ніхто не міг відповідати. Після засади демократії, яку признає наша організація, про справи організації мається говорити там, де є свобідна дискусія. Колиб сей парох був добрим членом організації, то він державсяби засад, які наша організація признає.

У своїй проповіди о. Чаплинський згадував про минувшину У. Н. Союза та його органу. Говорив, що У. Н. Союз та „Свобода" се діло українсько-греко-католицького духовенства. З того малоби відай виходити, що сього духовенства критикувати не вільно. Тому треба додати до слів о. Чаплинського, що ті священики, які закладали У. Н. Союз та „Свободу", се були якраз священики, які признавали, що У. Н. Союзом має правити народ через своїх вибранців, а не священики титулом свого звання. Треба додати, що основателі „Свободи", хоч самі священики, признавали за газетою право говорити про церковні справи та критикувати священиків. Треба наконець додати, що власне проти такого напряму основателів У. Н. Союза повели акцію справжні українські клерикали, котрі признають народ за вівці, яких мають вести священики титулом свого звання. Ся акція українських клерикалів і довела до того, що попри У. Н. Союз повстали ще другі організації, на один бік клерикальні, на другий соціялістичні. Коли признається в засаду священства заложення У. Н. Союза та „Свободи" то знова треба почислити в рахунок священства розбиване У. Н. Союза та підриване „Свободи". Як говориться про заложення У. Н. Союза як послугу священства, то треба порахувати примірои гроші, забрані з У. Н. Союза за образи, як роботу священства.

О. Чаплинський навіть не задавався додати, що „Свобода" свого часу знеохотила й заломала найбільшого нашого правдивого патріота в Америці. Він певно думав єпископа Ортинського. Нещо говорити про те, що не належить до теперішної конвенції, що делегати У. Н. Союза вже давно судили на своїй попередній конвенції? І що з людей, які в тій кампанії брали участь, у „Свободі" нема нікого? І чому не сказано, що сій критиці ним „найбільшого патріота в Америці" спочували священики єпископи? Коли була в чому винна „Свобода", то скільки тої вини було по стороні тих священиків?

Сі річи треба піднести тут на конвенції, бо о. Чаплинський підняв свої думки там, де їх ніхто не міг спростувати. Підносити їх треба тому, бо вони є найкращою ілюстрацією власне до аргументу, яким ховають нащ клерикали. Се, що о. Чаплинський говорив про справи У. Н. Союза там, де йому делегати не могли відповісти, показує в цілій наготі політику клерикалів. Вони думають, що їм вільно говорити й рішати про наші справи, а рівночасно вони голосять, що нам не вільно навіть словом скритикувати церковних провідників, коли вони примором допускаються таких власне критик та такого невмісного вмішування з амвони в справи У. Н. Союза. Єпископові вільно робити заходи захопити У. Н. Союз у свої руки, а коли йому не вдасться, розбивати організацію, відривати членів, закладати клерикальну організацію, але У. Н. Союзови такого єпископа критикувати не вільно.

Захоплені клерикальною пропагандою люди піднесять на клич: Не мішаймося до релігійних справ. Свобода справді до чисто релігійних справ не мішалася. Однак вона забирала голос у сих нібито релігійних справах, що мали політичну закраску. Коли церкви між собою сваряться за те, кількоразів хрестяться; як розуміти біблію; від кого походить Св. Дух, — то се все чисто релігійні питання, до яких політичний газетні нічого втручатися, які мають розбирати релігійні газети. Коли, однак, на чергу дня приходить справа згоди між Римом та Польщею, то се вже не релігійна справа, а політична, бо Польща се політична сила й обом спільникам, Римови й Варшаві, ходить тут не стільки о релігію, скільки о удержанне політичного впливу на народ. У такі справи „Свобода" мішатися муситъ, коли вона має бути справді політичною газетою.

Знаюсь се відай навіть люди, захоплені клерикальною пропагандою, тому вони видвигають баламутний клич: „Не мішаймося до релігійних та церковних фаітів". Справді, з того, що Рим зробив з Польщею угоду, вийшов релігійний чи церковний „фаіт". Може й краще було би, якби сього „фаіту" не було, але се було би краще тільки тоді, якби не мало бути сеї угоди між Польщею і Римом. Колиж угода вже є, то краще, щоби найшлися люди, які проти сеї угоди повстали, які сей „фаіт" знають, бо не ми його починали, а ті, що угоду робили. Якби угоди не було, то й „фаіту" не буловби. Клерикали, що кричать до Українців: „Не починайте „фаітів", най звернуться до своєї влади в Римі та скажуть їй: „Не робіть угоди". Казати Українцям не починати „фаіту" після конкордату, се значить тільки, що казати лікареви не давати ліку, як горячка почалася, як казати не боронитися нападеному. Мир і згода се гарна річ, але тільки тоді, як вони не перешкаджають в житію. Коли при згоді мирі можемо загинути. то треба боротися, треба „фаіту". Не мир ціль життя, а само життя. Коли проти нас зможе являються пороги з тими, які малиби бути з нами, то нам не сидіти зі заложеними руками, але виступати проти тих, що проти нас підносять ворохобню.

Боротьба, яка повстала серед нашого народа на полі церковному через римсько-польську угоду, не поминула й української імігрції, ні нашому органови. Українська імігрція розчервонилася сею боротьбою. Народ зацікавився старим краєм, загрожением римсько-польською угодою. Жертви на стрий край, збирані „Обединением Українських Організацій" піднеслися. Український Народний Союз і Свобода не потерпіли через те, що вони недвозначно стануди проти римсько-польської згоди. Сей виступ скомпромітував як брехунів тих усіх фалшивих поступовців, що здавна звикли представляти У. Н. Союз та Свободу як клерикальні встановп, бо коли прийшло до протестів против конкордату, то ніби-поступовці получилися з крайними клерикалами. Сю здуку бачимо й на отсій конвенції У. Н. Союза. Хоча се не була справа Свободи, але навіть церковне життя не потерпіло через сей „фаіт"; якраз через церковне життя оживилося. Кождому стало ясніше, яку церкву має він піддержувати.

Конвенція Українського Народного Союза може собі постановити, що „Свобода" має бути інакша, як вона була до сі. Конвенція може постановити, щоби орган організації мовчав, як Українців катують, як Рим і Варшава змовляються на спольщенне Українців, як Українців вішають, і так далі. Делегати мають право се все зробити. Тільки делегати мусить се постановити, коли вони думають, що се добра дорога. Треба делегатам се виразно заявити перед самими собою, перед відділами, перед цілим світом. Коли думаете, що так краще, то скажіть: Від нині, щоби нам не робила якабудь церква на злуку з ворогами, ми не будемо починати „фаітів". Скажіть: Ми бачимо, що дотеперішний національний та демократичний напрям був недобрий, най буде на будуче не національний, не демократичний. Усуньте людий, які вели газету після уявал попередної конвенції. встановіть нові засади й вибертіть нових людий для переведення в життя сих нових засад.

Доки сього не ухвалено, редакція мала вести газету після засад українського національного націоналізму та демократії, і вона думає, що вона після сих засад газету вела. Поки не ухвалено нових засад, так довго критикувати редакцію можна після тих засад, після котрих вона вела газету. Коли ті засади не підходячі для організації, то най їх конвенція зміняе. Редакція їх змінити не мала права. Зрештою редакція вірила в ті засади. Коли конвенція ухвалить противні засади, то редакція вступить місце тим, що згодяться вести газету після нових засад.

Справоздание шефа редакції О. Ревюка часто переривано грімкими оплесками і окликами „ганьба" в сторону противників політики Свободи.

ПІКНІК

НА ДОХІД СИРОТИНЦЯ

злучених відділів У. Н. Союза

КОМІТЕТ

— устроює —

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

ПІД СТАРИМ ДУБОМ

В ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.

21 ЛИПНЯ (JULY) 1929 Р.

в годині 1-шій пополудни.

Вступ 25 центів.

Колиб падав дощ, то пікнік відбудеться 28. липня 1929 р.

Чесна Громадо! Памятаймо про свої старі літа і про наші діти, котрі можуть остатися сиротами в кождій хвилі. Нам Сиротинця дуже треба. Просимо на наш пікнік прибути.

За добру забаву ручить — Комітет.

Дороговказ: В Плейнфілд, Н. Дж. взяти бос число 20 до Maple Ave. На розі побачите малі прапорці. Автами їхати Park Ave., corner Maple Ave. На розі будуть малі прапорці аж на місце. 160,6

CHILDREN OF THE MEMBER OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ASK YOUR FATHER TO INSURE YOU IN THE JUVENILE DEPARTMENT OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION. YOUR PARENTS WILL BE INSURED FOR ANY ACCIDENT TO YOU, AND YOU WILL RECEIVE THE UKRAINIAN JUVENILE MAGAZINE.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ULMER PARK

Foot of 25th Avenue Brooklyn, N. Y.

ТОВАРИСТВО ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ, ВІД. 117 У. Н. СОЮЗА З НЮ ЙОРКУ, РАЗОМ З РОБІТНИЧИМ ПРОГРЕСИВНИМ ТОВАРИСТВОМ З БРУКЛИНА

— устроюють —

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21-ГО ЛИПНЯ 1929 РОКУ

Музика під управою проф. АНТОНОВИЧА.

Почат. в год. 10 рано до 11 год. в ночи. — Вступ 50 центів.

На сей пікнік запрошуеться всіх Українців і Українок з Нью Йорку і околиці. За добру забаву ручить — Комітет.

DIRECTION: Take B.M.T. West End Line Subway to 25th Avenue.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ МІСТА РОЧЕСТЕР І ОКОЛИЦЬ! ПОЗІР!

ПАРОХІЯ СВ. ЙОСАФАТА В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

уряджує

ПІКНІК

НА ВЕСТ ЕВЕНЮ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21-ГО ЛИПНЯ 1929 РОКУ

Добірна музика, смачні перекуски і весела забава для старших і молодших. 166

Слабі, Хоровиті, Малої Ваги?

Люде, які є слабі, малої ваги, нервові чито зі слабости, перепрацьования, умового або фізичного напруження, утрати сну, упадку здоровля або загального обезсилення, повинні брати Нуга-Тон, славне средство, яке зробило чудеса для мілюнів мущин і женщин у всіх частях світа.

Нуга-Тон є добре зрівноважена комбінація найкращих знаних ліків. Один з ліків робить червону, здорвлая-подобну кров. Деякі збільшують апетит і робять, що пожиті смакують дуже. Інші побуджують й зміцнюють ослабені сили травлення й перемагають жолудкові клопоти. Нуга-Тон містить також медицини, які оживляють повільну печінку й збільшують напина жовчі, усувають подразнення нирок або міхура й зміцнюють нерви й мушкули

ТІШТЕСЯ ЛУЧШИМ ЗДОРОВЛЯМ І СИЛОЮ.

Нуга-Тон збільшить ваше здоровля, силу й живність. Він є добрим для старих і молодих, бо зміцнює й оживляе всі органи й фунції тіла, приносить спокійне, відсвіжуюче спання й збільшує вагу в худих, заповнює пласні.

Запір Це знамените средство не має собі рівного на ніякий головн, злий смак в роті, вокритий язик, немилий віддих, заворот, газ або здуття в жолудку або кишках, жовту, припудовту шкіру, тупе, спяче чувство, чувство воювати в животі й подібні клопоти, бо воно чистить систему з привносячих хоробу нечистостей й перемагає запір.

Нуга-Тон продаеться всіма торговцями медицини. Будьте певні й спробуйте це велике средство. Воно може бути якраз тою річчю, яку ви потрібуете для нового здоровля, сили й енергії.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Новий український лікар.

На сторінках нашої преси часто-густо подибуємо згадки про молодих Українців, що покінчили вищі студії в Америці. Число їх немале і рік-річно зростаюче. Наша імігрція зрозуміла те, що наука це великий скарб людини й народу, а наша сила буде тоді більша, в Америці, коли ми будемо мати богато дільних „своїх людей" і на вищих становищах.

Потішаючим є це, що наші молоді „верхи" свойого не цураються.

Маємо вже тут своїх артистів, маємо людей науки й політики, а й маємо сили, які, що так скажу, стоять найближче до нашої іміграції. Се це лікарі, адвокати (лоєри) і учителі.

Усі вони тішаться серед своїх і чужих великою пошаною за свою совісну і повну посвяти працю.

У самому Ню Йорку є декілька наших лікарів і адвокатів, а отсе в послідних часах прибула сюди нова лікарська сила, д-р Неоніля Пелехович.

Д-р Н. П. приїхала до Америки молодою дівчинкою, скінчила публичну школу у Майнерсвил, Гайскул у Ню Британ, каледж і Тафтс Медикал Скул у Бостоні. По укінченню медичних студій д-р Н. П. працювала як „резидент" у Бустер Стейт Госпител, відтак як „интерн" у Мемориял Госпител, а опісля як „резидент" в Белмонт Госпител у Бустер. Згадати належить те, що д-р Н. Пелехович вела цілу акцію лікування небезпечної і мало дослідженої недугиепідемії в Лі, Мессс., 1928 р.

Цього року д-р Н. П. дістала дозвіл на ведення лікарської практики в стейті Ню Йорк. Мірилом вартости цієї нашої лікарки це признання зі сторони найвищих американських лікарських кругів. Д-р Н. П. 1) поручено вести доспіди над тяжкою недугою „Менінгітіс Епідемікус" у всіх шпиталях Ню Йорку, 2) д-р Н. Пелехович є лікарем у Ню Йорк Інфірмарі Госп. (шпиталь жіночих та діточих хоріб) на Ість 15-тій вул., 3) і лікарем у бруклинській телефонічній компанії, 4) веде загальну лікарську практику у своїм офісі на 307 Ість, 10-та вул. (Томпкинс Сквер).

Д-р Н. Пелехович є дочкою довголітнього народного працьовника, о. О. Пелеховича, і так, як її батько, любіч своєї фахової праці бере участь у громадському життю: у наших театральних гуртках, у хорах, а тепер у новій організації молоді, що покінчила свої вищі студії в Америці і хоче використати свої сили і на славу нашої батьківщини.

Громадянин.

Учитель: Кочержук, скажи мені, відки астрономи знають, коли буде затьма сонця або місяця?

Ученик: Абож то вони не читають газет?

ПРИРОДНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ЖИТТЄ В АРИЗОНІ РАТУНОК ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИКА

На сам День Независимости („Форт оф Джулай") приходить до мене Іван Скочиляс зі Сиракюз і просить о помічу у виборі місця на полудни, щоби він міг видічитися з ревматизму. Очевидно, він уже чув, що нема ситичних ліків на ревматизм і мусів також про полудневі сторони.

При сій нагоді розбалакався мій гість про все. Говорить дуже интересно і поважно. Слухаю з зацікавленнем. Міське житте в Америці — се руїна для українського робітника. Не привичний до фабричної праці, не вихований серед промислового руху, Українець затрачує свою колишню вдачу. Зі спокійного, хоч бідьного господаря, стає боязкий, нервовий зарібник. Прийде з роботи до дому, лається, стає тягарем для себе і свого окружения. Журиться, як то перебути завтра. Минає місяць, рік, а з бадьорого молодця стає загулоканий, нерегомдений більше журбою ніж працею, старик. Все його дразнить, в нічім йому не догодиш. На ліки нарікає, кождого обважолює о ворожнечу. Не має нігде приятеля, кождого вминає. А серед нездорових відносин у фабриці, часто в нездоровім мешканню, набавляється чоловік різної недуги. В краю жив в біді, але вмирав природною смертю. Тут ніби має й зарібки, але нещасний життя. А варт жити на світі.

Співчуваю з ним і даю свободу своїм думкам, які при сій нагоді мені насуваються: Може то є несправедливо осуджую моїх земляків зате, що вони не творять тут сильних організацій; що заняті безнастанно сварнею та взаїмним вишущуванием себе? Може вони й невинні своєму, коли пересічно кождий другий робітник є хорий нервово, коли журяться, чим буде жити за тиждень-два, як скінчиться робота? Може й нема защо так дуже гнівитися і на ті українські діти великого міста, котрим часто у школі не учителя, а полісмена треба?

І застановляюся: Чому то в старому краю, серед найбільших злиднів, ми почували в собі братерську солідарність і єдність? Чому то один другого шанував і поважав за його працю, знання, осяги? Чому то наші громадські наради в старому краю мали вигляд якогось торжества, а тут часто на мітингах та громадських нарадах один другому навіть доброго слова не скаже?

Починаю розкоду про те зі своїм гостем. А він, неначеби відгадав мої думки, каже: „Ми в краю були рільниками-господарями. Тут ми служимо — а вже тесаме нас понижує. І ми нарікаємо на кождого, про кого думаємо, що стоїть лучше від нас. Тимчасом всі ми однаві. Дальше: Від наших прадідів дістали ми землю і були над нею панами. Ми знали як її обробити, як її наказати, щоби вона хліб родила і нас годувала. Ми вже родилися хліборобами. А тут ми не вміємо заложити фабрики і нею кермувати. Ми навіть не знаємо, як продати вироблене фабричне добро. Ми вміємо зробити лише одну частину роботи, яку дасть нам наш „форман" і не знаємо ані звідки виріб придбов ані куди пішов. І тому ми не можемо ширше думати, бо нічого не видимо. Господар на селі має перед собою світ. Робітник у фабриці приголомшений, не видить поза конець свого носа. Тому ми й не вміємо пошанувати роботи другого, бо прямо її не видимо".

Після скінченої розмови порадив я Скочилясови їхати літити свій гостець до соняшної Аризони і написав йому коротке письмо до мейора міста Каза Гранде, з просьбою запопікуватися недужим чоловіком. А після зрілого передумання слів мого гостя я таки рішився отевртo заговорити до наших людий і поставити їм такі питання:

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО:

Коли мимо десяток літ праці по фабриках Українець не може перемінити себе на доброго фабричного робітника, коли мимо довголітнього життя в містах наш чоловік не може перемінитися в міщухз; коли мимо витревалої праці наш чоловік не може добитися чогось такого, що забезпечувалоби людське життє йому і його родині; — то чому властиво сидіти в тих брудних, вогких, нездорових, непривітних міських мурах, серед безнастанного гуку, свисту, гамору?

Коли ми мимо десяток літ громадянської праці і тільки жертв наших найлішпих передових людий, мимо безнастанних покликів до спільної громадянської єдности для вищих цілий, дійшли до сього, що се громадянське житте чимраз гірше занепадає, то чому ми не застановимося над якоюсь радикальною переміною нашого особистого життя й окруженя?

На підставі моєї кільканайцятьлітної обсервації особистого і громадянського життя і чинної участи в сьому житті я приходжу до заключення, що:

1. Українець, як вроджений рільник-господар, не дасться перемінити в фабричного чи там промислового робітника за час одного життя;

2. Що через безнастанну журбу та внутрішний конфлікт у його душі Українець стає в Америці лише погноем, на котрім хтось инший збуде собі господарство; а через те:

3. Українець в Америці, серед таких відносин, не зможе створити ніякого громадянського життя, яке малоби яку небудь запорукy тривкости.

На підставі повисше сказаного я приходу до заключення, що:

ЄДИНИМ РАТУНКОМ ДЛЯ ІСТНОВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В АМЕРИЦІ Є ПОВОРОТ ДО ПРИРОДНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА, ЯКО ПІДСТАВИ ОСОБИСТОГО ДОБРОБУТУ І ГРОМАДЯНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ.

І на підставі сього роздумування на протязі літ приходить проект міграції до Аризони, приготований під кождим оглядом так, що має всі виглядн на успіх.

Проект не є ніякою таїною ані підступом. Кождий свідомий і відвічальний громадянин може з ним познакомитися. На разі вистарчить, коли більша скількість морально і фінансово відвічальних людий візьме участь у прогульці до Полудневої Аризони, підготованої на початок вересня.

Пожаданим однак, щоби вже тепер зголошувалися передівсім такі одиниці, що мають хоч яку-таку готівку, бо се економічний проект і потребує в першій мірі заінтересования людий з фінансами. Зголошування вносити на адресу підписаного. (Отоа.)

Д-р Семен Демидчук,
30 E. 7th St., 2nd floor, New York City.

НОВЕ ПРАВО ІМІГРАЦІЙНЕ

Чи ви є горожанином Америки, чи ні — спровадимо до Америки Вашу жену і діти, котрі числять менше 21 літ, а старших і рідинків на фарму.

Богато людей приїхало по отриманню від нас ДОКУМЕНТІВ І КАРТ КОРАБЕЛЬНИХ.

Проте хто має:

1) Споровадить кого з родинного або з інших країв, як КАНАДИ і ін., або хоче виїхати на вигідних КОРАБЛЯХ до краю і вернути до АМЕРИКИ без КЛОПОТУ, чи є горожанином, чи ні;

2) Вислати гроші до краю так, щоби без жадних довлат були доручені адресатови в ДОЛЯРАХ АМЕРИКАНСЬКИХ — або

3) Полягодити якунебудь КРАЄВУ СПРАВУ, купити або продати маєток в краю або в Америці — вирobити КОНТРАКТИ, ПОВНОВЛАСТИ, СКРИПТИ ДОВЖНІ і т. ін.) — нехай в повним довірю удається устно або листовно до вианої від звин 20 літ правдиво УКРАЇНСЬКОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ: 22—

T. J. HRYCEY & CO.

NOTARY PUBLIC, REAL ESTATE, FIRE INSURANCE, STEAMSHIP TICKETS AND AMERICAN EXPRESS AGENCY.

329 SO. FOURTH STREET, PHILADELPHIA, PA.

TELEPHONE: LOMBARD — 25-03.

КОЗАК ЗАВЕДІЯ

Отсе наголовок нової рекорди ПАВЛА ГУМЕНЮКА.
На другій стороні: МЕТЕЛИЦЯ.
Се мала — 10-цалева рекорда за 75 центів.
Коли припадковий гість-чужинець почув сю рекорду під-час проби, сказав неначе сам до себе: Якже щасливим чуюся під упливом сеї музики.

КРОМІ СЕЇ РЕКОРДИ — ЩЕ

20,000 УКРАЇНСЬКИХ РЕКОРДІВ

КОМПАНІЇ

Columbia

ГОТОВИХ ДО ПРОДАЖІ В МУЗИЧНІМ СКЛАДІ

СУРМА

І чекає на свою чергу, щоби рознести звуки рідної пісні по українських домах в Америці. Чомуж наші Земляки не мають використати сього скарбу для розвеселення себе самих і вихования молодого дорослу в дусі батьків?

ОСЬ ПОСЛУХАЙТЕ НАЙНОВІШИХ РЕКОРДІВ, ЩОЙНО ВИДАНИХ:

ОРХЕСТРА „БРАТЯ ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ" зі співом.
10" 75 ц.
27182F (Червона ружа, жовтий квіт / (На Подолю білий камінь

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ І НАША РОЗА КРАСНОВСЬКА З акомп. орхестри
27183F (Презент з Европи / (Пан Фрейтер / (Е. Жуковський, баритон

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „СУРМА" з акомп. орхестри. Сопран сольо Е. Корнат.
12" $1.25
70015F (Вечерниці, часть 1 і 2
70016F (Вечерниці, часть 3 і 4
(Сопран сольо В. Барчанівна

КОЛЮМБІЯ МІЖНАРОДНА ОРХЕСТРА
59054F (Збірка Міжнародних Мелодій, часть 1 і 2

Описля переглянъте, чи вже маете рекорди ріжних авторів та композиторів, видані попередно компанією Колюмбія, на приклад:

БАРІТОНА ЕВГЕНА ЖУКОВСЬКОГО:
10" 75 ц.
271749 (Толока (Зводини.
27170F (Фіксований Чоловік, часть 1 (Фіксований Чоловік, часть 2.
271688 (Старости, часть 1. (Старости, часть 2.
27163F (Щаслива (Людська-файка
27158F (Було тай нема (Хай щоб здоров
27156F (На фарми (Брехня
27152F (Ахелуя, я бом' (Стиця „Зимна Вода"
27146F (Жинка в небі, часть 1. (Жинка в небі, часть 2.
27142F (Долитаєся (Ват ду ю сей
27134F (Відьма, часть 1. (Відьма, часть 2.
27124F (Спорт американський (Історія з пирогами.
27118F (Лящманка. (Погани часи.
27114F (Сиючок. (Образований
27116F (Вуйко з Пенсильвені. (Комедія тай годі
27105F (Пісня неаполітана. (Їзда на вероплані.
27096F (Що найшов, то твоє. (Ой зацвіла калина.
27082F (Лист з краю. (Волокитка.
27083F (Що грубе то добре. (Зрадниця.
27072F (Старість не радість (Не женися, сину
27047F (Молода на відході. (Віват пані свати.
27057F (Соколи, Соколи. (Ми Гайдамаки.

ДУЕТУ ЕВГЕНА ЖУКОВСЬКОГО І НАША РОЗА КРАСНОВСЬКА.
10" 75 ц.
27168F (Старости, часть 1. (Старости, часть 2.
27140F (Поправини в Америці, часть 1
27136F (Поправини в Америці, часть 2
(Свекруха бе і плакати не дає. (Кум до куми.

МИХАЙЛА ЗАБУЛЯКА, баритона.
10" 75 ц.
27062F (Ще не вмерла Україна (Мирселеза.
27075F (Гей Січ іде, красен мак цвіте. (Не пора.
27027F (Верховина. (Гей, там на горі Січ іде!
E 2729 (Ще не вмерла Україна. (Весніжка.

ВОЛОД. ДИЛЬОВ, бас.
27073 (Ой Дніпре мій, Дніпре. (Гетьмани, серенада Шевченка
27165 (Танцювала риба з раком. (Спить жінка тай не чує.

ОРХЕСТРИ ПАВЛА ГУМЕНЮКА, перекладної деколи співами Красновської, Жуковського.
10" 75 ц.
27179F (Танець по шлюбі, полька (Полька для всіх.
27169F (Тута за роднюю. (Івана Лопушника.
27166F (Чому Галю не танцюєш (Ще, іще Зельман.
27164F (Запорожець полька (Танець на вигоні
27159F (Вечерниці, часть 1. (Вечерниці, часть 2.
27154F (Спросини, часть 1. (Спросини, часть 2.
27143F (Кума з міста ішла (Танець мого кума
27140F (Поправини в Америці, часть 1. (Поправини в Америці, часть 2.
27136F (Свекруха бе і плакати не дає. (Кум до куми.
27131F (Заручини в Америці, часть 1. (Заручини в Америці, часть 2.
27128F (Танець з під Львова. (Заяць жених.
27105F (Ой дівчино дівчинонько. (Коло гаю походжаю.
27115F (Поправенят, часть 1. (Поправенят, часть 2.
27104F (Козак тропак. (На синокоси, коломийка.
27087F (На весілю під хатою. (Ой там за лісом.
27055F (Вінкопілетина. (Заручини.
27070F (Поправинин, часть 1. (Поправинин, часть 2.
27071F (Чабан. (Гуцулка.
27078F (Грай або гроші віддай. (Танець під вербами.
27079F (Придани. (Пересувини.

БАРІТОНА ПЕТРА ОРДИНСЬКОГО.
27150F (Ой, і не гаразд Запорожцю. (Ой, бре море, бре.
27135F (Віє вітер. (Думка про Мороженка.
27151F (Гей гук, мати, гук (Розлилися круті беріжечки
10" 75 ц.

САЛЬОМЕТ КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ, сопрано.
27133F (Ой, де ти ідеш, де ти поїдеш. (Ой летіли білі гуси, — розплетини.
27132F (Вівці мої, вівці, пастуша ісповіда (Через сад виноград, — дівоча пісня.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ЛІРА".
27126F (Ой, у полі нивка. (Ой, у лузі.
27125F (Верховина. (Де Дніпро наш.
27138F (Реве та стогне, (Закувала та сива зозуля.

А так, що нема тут вичислених, треба пошукати в повних катальогах.

Всі рекорди висилаємо почтою і гарантуємо, що не побються.

Коли хочете мати рекорди нові і найскорше, то сейчас пишіть до нас; до кождого ордера додаємо толки або якусь книжочку на презент. Хто замовляє не менше як 5 рекордів, тому оплачуємо пересилку.

Коли знаєте гарну пісню і хотілибисьте почути її на рекордах, то напишіть до нас про це.

Всі замовлення посилайте на адресу:

SURMA BOOK-MUSIC CO.,,

(СІЧОВИЙ БАЗАР)

103 Ave A, New York, N.Y.

(між 6-ою і 7-ою вулицею)

ОТВОРЕНО ВІД 9-тої РАНО ДО 10-тої ВЕЧЕРОМ.

ВІДОЗВА

до односельчан Струтина Нижнього, повіт Долина, Галичина.

Дорогі Родимці!

В деяких з наших земляків у Америці мається на руках листи з рідного села з просьбою до тутешньої еміграції о матеріяльну поміч для будови народного дому в селі. Вже відбулися три маленькі зібрання наших односельчан у Вест Орендж, Н. Дж., де рішено одноголосно піддержати морально й матеріяльно будову народного дому в нашім селі, як рівнож вибрано комітет для переведення кампанії між нашими емігрантами в Америці і в Канаді, а також пороблено деякі пляни для успішного переведення її. Між иншим рішено скликати на більший мітінг усіх виходців нашого села, які перебувають тепер у Нью Йорку, Ньюарку, Орендж і околиці. На тому мітінгу розбереться основно питання нашої піддержки для цієї цілі. Мітінг цей відбудеться в суботу, дня 27 липня, о годині шестій вечером, в помешканню Василя Липовського, число 5 Joyce St., W. Orange, N. J.

Взиваємо оним всіх родимців села. Струтина Нижнього, яких недоля викинула з рідного кутка та розсипала по ріжних стейтах Америки і Канади, та кличемо до співпраці для піддержки задуманого діла нашими братами в селі. Най не буде ні одного з нас, що не вложив бы свою скромну цеглину в будову освітньо-культурного та економічного осередку в рідним селі. Жаден з нас не сміє відмовити жертви на найкращу ціль, на яку взиває наше рідне село. Покажім нашим братам по тім боці океану, що хоч як далекі ми від них просторм, то за те близькі духом з ними. Ми ніколи не можемо забути того місця, де провели найкращі хвилини нашого життя. Ми радіємо на кожний спогад про поворот у рідні сторони й найкращим бажанням нашим ще й досі є повернутися, щоби ще хоч раз глянути на красивий краєвид наших Карпат і щоби хоч ще один раз стиснути мозолисту руку тата, мами, брата. І повернувшись побачити, як наші старики і молодь показуватимуть нам читальньо-народний дім і коли спитають нас, що ми зробили для здвигнення їхніх здобутків, то певно ні один з нас не бажав би собі, не маючи відповіди вдоволяючої, почервоніти. Щоби не знайтися часом в тім немилім положенню, складаймо жертви, організуймося, де нас побільше живе й як один поможім їм у важній роботі. В народнім домі, як пишуть нам, буде дві кімнати для кооперативи господарсько-споживча спілка „Наше Добре", одна велика саля на театральні вистави, одна кімната на читальню, дві кімнати для кооперативи „Молочарська Спілка", магазин і т. п. Як бачимо, це буде найважніший центр нашого села, як під зглядом культурним, так і економічним. Мабуть не треба переконувати жадного з нас про вартість і значіння цієї інституції в нашім бідним, відродженім селі. Тож всі до праці!

Хай живе народний Дім в селі на славу і честь наших земляків по обох боках Атлянтику.

За Комітет допомоги будови Народного Дому в Струтині Нижнім:

Іван Думенко, секретар;
Григорій Дідоха, скарбник.

По бажані інформації пишіть на адресу:

J. Dumenko,
701 So. 11th St., Newark, N. J.,
або:
H. Didocha,
132 Ferry St., Newark, N. J.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ОЛІФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що їхній мітінг відбудеться в неділю, 21. липня, зараз по Сл. Божій, в Укр. Школі на Ривер Ст. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо є досить важних справ до вирішення. Буде пізніше справоздание урядників і контр. комісії. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а в урядник 2 дол. Довгуючих членів помиляється, щоби прийшли на сей мітінг і вирівняли свої заległости, бо в противнім разі будуть суспендовані, хтоб він не був. — Гр. Сайкевич, голова; Трофим Мороз, кас.; Павло Саламаха, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. Бр. св. Трійці Хрестителя, від. 277, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 21. липня, в годині 2-ій пополудні, в гали, де звичайно. Проситься всіх членів явитись, ма сей мітінг, бо будуть важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару, яку члени надодали. — Павло Молява, предс.; Іван Нестерук, кас.; Павао Курко, секр.

ТАВТОН, МАСС. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 122, повідомляє всіх своїх членів і членинь, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 21. липня, в годині 12.30 пополудни. Проситься всіх членів прийти на сей мітінг на означений час, бо є важні справи до полагодження. — К. Олійн, предс.; Василь Туркайло, кас.; І. Пашковський, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Преся. Богородиці, від. 123, повідомляє всіх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 21. липня, в годині 2-ій пополудни, у Укр. Політичним Клюбі, 708 Лакавана Евеню. Проситься всіх членів прийти. Контр. комісія здасть справоздание з минулого пів року. Довгуючим членам пригадується, щоб вирівнали свої заległости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Всі члени повинні прийти на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. — Мих. Волощук, предс.; Дм. Драган, кас.; Гр. Мрикало, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 21. липня, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній. Проситься всіх членів прибути на цей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Також пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої заległости, бо противнім разі будуть суспендовані. Будемо приймати нових членів і дітий без вступного. — М. Дмитрів, предс.; Я. Клебан, кас.; І. Марковин, секр.

ГЕРЗЕЛТОН, ПА. Бр. св. Архангела Михаїла, від. 85, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться в годині 1-ій пополудни, в неділю, 21. липня, в гали церковній, 74 N. Lawrel. Буде звіт фін. секретаря і контр. комісії та инші важні справи. Будемо приймати нових членів без вплати ентрансу. Не явившийся член заплатить кари 50 цнт., а урядник 1 дол. — Он. Шарварко, предс.; Ол. Костюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів що місячні і піврічні збори відбудуться в суботу, 20. липня, точно в годині 8-ій вечером, в Укр. Нар. Домі, 217 1ст 6-та ауд. Обовязком є кождого члена явитися на зборах, бо є важні справи до полагодження. Буде прокитане піврічне справоздание. Проситься членів принести черги по $1 на Спротивець У. Н. Союза за 1929 рік. Пригадується інтересованим членам, щоби привели зі собою нових членів. Довгуючі членові члени заплатять кару 1 дол., а в не явившийся член заплатить кари 50 цнт., а урядник 1 дол. — Он. Шарварко, предс.; Ол. Костюк, секр.

Також правда.

У залізничному вагоні кондуктор звертає увагу подорожному, який кинув на долівку недокурок.

Подорожній: Перепрашаю вас, пане, але вас це не обходить.

Кондуктор: Якжеж це?

Подорожній: Читайте самі на тій табличці: „Чистоту та порядок у вагонах поручаєтьси увазі подорожніх", а хто є подорожній: я чи ви?

—o—

Судця: Хай обвинувачений скаже, чому вкрав авто?

Обвинуваченний: А що мав я красти в нинішніх поступових часах: може здихаючого коня або поломаний віз?!

ПОЗІР! ISELIN, N. J.! ПОЗІР!

ТОВ. ПРОСВІТА В ІЗЕЛІН, відділ 366 Укр. Народ. Союза,

— устроює —

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 21. ЛИПНЯ 1929 Р.

В ПАРКУ НА ПЕРШІЙ ЕВЕНІ, близько нової школи.

Вступ 25 центів.

Музика перворяднa.

На случай дощу пікнік відбудеться 28. липня.

Парк отворений від години 12-той в полудне.

Запрошуються всі товариства з поблизьких місцевостий. Хто прийде певно не пожалує. За добру забаву ручить

Комітет.

ПОМАГАЛО 200 ЛІТ

Поверх два с т о літня Ой вважалася головдомагання Нирок, Печий Медичний Поступ здізав Нові і Уліщені Gold Medal Haarlem Oil Капсулки такими, що їх дегко і приємно брати. На болі голови, кришей, втому, безсонність, внутрішні болі, гостець, болі в суставах і другі подібні недомагання беріть Нові і Уліщені Gold Medal Haarlem Oil Капсулки. Зачніть брати їх зараз. До набуття в кождій аптеці по 35 ц., 75 ц., $1.50. Беріть лиш правдиві. Дивіться за нїавою "Gold Medal" на запечатанім пудерку і не приймайте нїяких імітацій.

Gold Medal Haarlem нам лікарством на недомагання Шлунка і Міхура. Новітніх, кращих, певних, швидких лікарств не можна знайти. Ми певні, що вони вам помогли, як помогли нам. Ми радіємо на кожний спогад про поворот у рідні сторони й найкращим бажанням нашим ще й досі є повернутися, щоби ще хоч раз глянути на красивий краєвид наших Карпат і щоби хоч ще один раз стиснути мозолисту руку тата, мами, брата.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧКИ, БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБЙТИСЬ.

Коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковного хоругви, вент, відзнак, шапок або инших річий, то звертайся до нас з замовленнєм.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІНИЙНІ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕЇНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

Американський прапор:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.50	$4.00	$5.00	$7.00

Український прапор з гербом на обі сторони:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	6x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, ювілеї, і прогульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і дергани в шапках.—Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з повним довірем, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий. Ми здаймо Вам всяких інформацій і вишлемо Вам сейчас наш катальог з ціновими і докладно Вам докладну ціну. Не відкладайте, але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
298 Broadway, New York City

ХОРОШІ МУЖЧИНИ І ЖЕНЩИНИ!

ЛІЧЕНІ НОВИМИ МЕТОДАМИ ● ОСТРІ І ХРОНІЧНІ ХОРОБИ

(Скорі і певні результати)

Порадьтеся Dr. ZINS-ом сей час, коли терпите на: Сліпні, Кровні і Нервові Хороби, Катарові і Хронічні Одцеру, Загальне Осладовлення, Нервове вичерпание, Болі голови, Умову депресію і Заворотні, Подбільшені Гланде, Хороби Легінь і Бронхіс, Нежиті, Горлані і Астматичні недомагання, Жолудкові і кишкові Хороби, Ревматизм, Спінгіка, Лунґового і Нервового. Коли ви хорі, я можу помочи вам. Оглядаю кождого пацієнта особисто і довірочно. 112—

(СПЕЦІЯЛЬНО НИЗЬКІ ЦІНИ)

Лабораторичні тести, ексамінація крови, X-Rays

БЕЗПЛАТНІ ПОРАДИ І ОГЛЯДИНИ.

СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.

130 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.

межи 4-ою Евеню і Irving Pl.

ГОДИНИ: від 9-тої рано до 8-мої вечером; в неділі від 9-тої рано до 4-тої пополудни.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОТРІБНО ХЛОПЦЯ у віці 14 літ до розношення Свободи на долині Ліста в Джерзи Сити. Мусить уміти читати по англійськи. Прийметься тільки такого хлопця, котрого батько належить до У. Н. Союза. Голосниць вечери 9 рано а 5 пополудни від ч. 83 GRAND ST., JERSEY CITY.

ДЕ є Іван Прокопів, родом з Чернихова, теріторіяльного повіту, Галичина. Хто зна його адресу, або ві сам, нехай сейчас напише на слідуючу адресу: 166-71

Г. ЧЕРНИХІВСЬКИЙ,
1234 N. 16th St., Philadelphia, Pa.

НА ПРОДАЖ грошерия, деликатесен і кендї стор. Українська околиця. Торг тижнево — 500 до 600 долярів. Продаю з причини тїзду до краю.
M. PETRINA,
238 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y. 166-8

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим подаю до відома всім своїм костумерам, що я своє електричне заведення (бізнес) провадзу тепер під ч. 48 WASHINGTON AVENUE, ELIZABETH, N. J. Tel. Emerson 5729.
МИХАЙЛО ФЕЦУЛА.
166-8

ПОШУКУЮ Стефана Заборського зі села Городище Королівське, повіт Бібрка; він має перебувати в Бостон, Масс. Хто би о нім знав, або він сам, прошу зголоситись до: 165-7
ГРИГОРІЯ ГАМКАЛО,
10 East 15th St., Bayonne, N. J.

UKRAINIAN Finance & Investment Corp. of Newark, N. J. Випожичає гроші на 1, 2 і 3 мортгеч. Шери продаєтьси: Preferred шер $25.00; Common шер $20.00. По всякі информації голоситься до котрогобудь з нонизших урядників: І. Писак, предс., 163 Myrtle Ave., Irvington, N. J.; М. Бруцер, секр., 17 Market St., Newark, N. J.; Т. Каськів, касіер, 600 High St., Newark, N. J.

ПРОДАЄ ДОМИ В МІСТІ НЮ ЙОРК
Українська Фірма
S. FESOLOWICH & N. KOBZISTY, EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City
Tel. Orchard 9677 16-

INTERNATIONAL MOVING & EXPRESS CO.
Перевозимо меблї, пяна, в Нью Йорку і околиці, а також в подальші місцевости, по найнизших цінах. Голосіться або клнче: 107-
M. ZORAWICK
436 E. 9th ST., NEW YORK CITY
Tel. Stuyvesant 7950.

КОСИ

Маємо австрійські серпи коси з найліпшої серебристої стали, коса довга 32 цалі, важить повеpх фунта, за одним поклепанням косить пару днів. Ціна коси $3.00. Перстень до коси 50 ц. Бабка 75 ц. Молоток 60 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами $1.00.

Замовлення враз з грішми посилати те на адресу: 120—
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th STREET, NEW YORK, N. Y

НА КОНЦЕРТІ АБО ВІЧУ хочете виступити з патріотичною мовою, купіть собі

ВСТУПНІ СЛОВА І ПРИНАГІДНІ МОВИ

О. М. КІНАША

Ціна книжки з пересилкою 1 доляр.

Замовляти:
"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ

похоронне заведення в Шікаго отворив Іван Олексик. Обслуга точна і дуже умірковані ціни. 140-
JOHN OLENEC,
2245 W. Huron Street, Chicago, Ill
Тел. офісу: Тел. домашний:
West 2056 Nevada 8585

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ДВА ОФІСИ:
NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave.
Phone: Brunswick 7767 або 7768.
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave
Phone: Hemlock 5500.
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

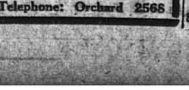

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

Dr. A. D. CEASAR
спеціяліст у всіх горобах
ОЧИЙ, УХ, НОСА І ГОРЛА
Години: 127 EAST 84th STREET,
10—12 межи Park і Lexington Ave.
2—8 NEW YORK, N. Y.
В неділі замкнено.

DR. M. SMITH
перенїс свій офіс під число
67 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
TEL. ORCHARD 6072.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах; займається переглядженем абстракти виготовляє контракти купна і продаж; переправляє спадкові справи; полагоджує старокраєві патентові і прочі справи. 191-

FLIT
KILLS FLIES MOSQUITOES Quicker)

ЗНОВ ТАНА ФАРМА!

Тільки година їзди до великого міста Ст. Луіс, Мо., 112 акрів крайовидних, 80 окрів орної землї, решта пасовисько і грубий дубовий лїс. Будинь брикове, бо є три жерела і потока, криниця, хата 6 кімнат, курятник, стайня, стодола, шопа на машинерию та инші забудовання. Два індальтні помовпійня води, до рідлиць і паші для худоби. Околиця дуже здорова, село, до через саму середину фарми йде стейтова дорога. Ся фарма тепер здана до годованя корів і кидання (Dairy Farm). Ціна $7.500, половина готівкою, решту 72-літній власність позьме моргеч, як треба. — І шкоду бра нагода для нашого чоловіка, бо незалежним господарем і жити свої хаті. Кому з наших людий спорядилися майські гроші, може робити майнах, най купить сю фарму, прошу, пожалує.

M. PETROWSKY,
Real Estate and Insurance, Notary Public
3502 S. JEFFERSON, ST. LOUIS, MO.

ОДИНОКА БЕЗПОСЕРЕДНЯ ДОРОГА ДО ГДАНЬСКА

БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ

Слідуючі відїзди:

ЕСТОНІЯ .... Серпень 10.
ЛІТУАНІЯ .... Серпня 31.
ПОЛОНІЯ .... Вересня 7

По дальші інформації голоситься до місцевих агентів або пишіть до

BALTIC AMERICAN LINE
8 BRIDGE ST., NEW YORK, N. Y.

Feen-a-mint
The Laxative You Chew Like Gum
No Taste But the Mint
At Druggists—15c, 25c

ВЖЕ МОЖЕТЕ ОДЕРЖАТИ НОВИЙ КАТАЛЬОГ КНИЖОК КНИГАРНІ СВОБОДИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

ВИСИЛАЄТЬСЯ ЙОГО ЗА НАДСИЛАННЯМ 2-ЦЕНТОВОЇ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ.

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Священик помилився на проповіди, сказав, що Авель убив Каіна. Селянин чуючи це, каже вредуванний:

— Добре йому так, досі вбивав усе Каін невинного Авля.

—o—

— Слово, це вітер, каже приповідка. — Ой, колиб це була правда — каже не дуже щасливий чоловік, що мав говірливу жінку — то моя жінка обертала би всі вітряки під містом!